

**DMJV EGYESÍTETT BÖLCSŐDEI
INTÉZMÉNYE**

**ANGYALFÖLD TÉRI TAGINTÉZMÉNYÉNEK
SZAKMAI SAJÁTOSSÁGAI**

Tartalom

1.	Az intézmény általános információi	3
2.	Feladatellátás a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Angyalföld téri Tagintézményében	3
2.1.	Bölcsődei ellátás.....	3
2.2.	Gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások	3
3.	Ellátandó célcsoport és terület jellemzői	4
3.1.	Az intézmény bemutatása.....	4
3.2.	Személyi feltételek	4
3.3.	Tárgyi feltételek	5
4.	A bölcsődei nevelés-gondozás célja, alapelvei.....	6
5.	Feladatellátás részletes szakmai tartalma	7
5.1.	Gyermekekép	7
5.2.	Bölcsődei nevelés feladata	8
5.2.1.	A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése.....	8
5.2.2.	Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása	8
5.2.3.	Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése	9
5.2.4.	A megismerési folyamatok fejlődésének segítése	10
6.	Kiemelt szakmai célkitűzések	11
6.1.	Fő célkitűzésünk a gyermekek érzelmi nevelése.....	11
6.2.	Célok megvalósítása, eszközei	13
6.3.	A célok megvalósításának mérése, ellenőrzése	20
6.4.	Kiemelt szakmai célkitűzésünk megvalósításához sikerült beszerezni a következő eszközöket	21
7.	Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása	21
8.	A bölcsőde kapcsolatrendszere a sajátos feladatok tükrében	23
9.	A tájékoztatás helyi módja	24

1. Az intézmény általános információi

Az intézmény neve:	Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye
Az intézmény székhelye:	4024 Debrecen, Varga utca 23.
Működési területe:	Debrecen közigazgatási területén
Az intézmény Gyvt. szerinti besorolása:	Gyermekjóléti alapellátás
Az intézmény Gyvt. szerinti típusa:	Gyermekek napközbeni ellátása
A szolgáltató tevékenység formája:	Bölcsőde
A tagintézmény neve:	DMJV EBI Angyalföld téri Tagintézmény
A tagintézmény címe:	4031 Debrecen Angyalföld tér 3. sz.
A tagintézmény elérhetősége:	06-30-924 1140
Férőhely/ csoport:	156/12

2. Feladatellátás a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Angyalföld téri Tagintézményében

2.1. Bölcsődei ellátás

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. XXXI. törvény 43. §-a értelmében a bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátása keretében, a Bölcsődei nevelés- gondozás országos alapprogramja szerint, jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező személy által, akár több csoportban nyújt szakszerű gondozást és nevelést. A bölcsőde végezheti a fogyatékos gyermekek nevelését és gondozását is a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény alapján, amennyiben biztosítani tudja a megfelelő feltételeket. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése-gondozása során a bölcsőde együttműködik a gyermek korai fejlesztését vagy fejlesztő nevelését ellátó területileg illetékes pedagógiai szakszolgálati intézménnyel. Tagintézményünk az alapellátás keretén belül a fentieket biztosítja az igénybevevő családok számára.

Az alapellátás biztosításán túl egyéb, családtámogató szolgáltatást is nyújthat bölcsődénk.

2.2. Gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások

Időszakos gyermekfelügyelet

Tagintézményünk, az alapellátás prioritása mellett, családi nevelést támogató időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújthat a GYED-en, GYES-en lévő szülők gyermekei részére. A szolgáltatás biztosítása során nyugodt, biztonságos környezetben, a kortársakkal való együttjátszás lehetőségét biztosítjuk, szakszerű felügyelet mellett. Figyelembe vesszük a kisgyermek nevelés-gondozás szakmai alapelveit és gyakorlatát. A gyermekfelügyelet igénybevételének feltételeit a „Gyermekfelügyelet rendje” tartalmazza.

3. Ellátandó célcsoport és terület jellemzői

3.1. Az intézmény bemutatása

Tagintézményünk a város délnyugati részén, a Tócoskerti lakótelep területén helyezkedik el, mely a város egyik legnagyobb lakótelepe. Magas építésű (fsz. +10 emeletes) lakóépületek veszik körül, továbbá nagy kiterjedésű zöldterület. A terület gyepes, közepesen fásított, a szükséges mértékben járdaburkolattal ellátott. A tagintézmény szomszédságában játszótér található. Gépjárművel (szerviz úton) az északi zárt lakóépület sor irányából lehet megközelíteni. A jó parkolási lehetőség adott. A bölcsőde tömegközlekedési eszközökkel is jól megközelíthető. Közelünkben óvoda, általános iskola, illetve gimnázium található. Az ingatlan megfelelő távolságra van a környező intézményektől és lakóépületektől, így biztosított a zavartalan működés. Ugyanakkor ezen intézmények közelsége egyik meghatározó eleme annak, hogy a szülők tagintézményünket választják. Ezen túlmenően a gyermekek többsége a lakótelepről és az azt övező kertes házakból kerül felvételre, illetve a közelben található Családok Átmeneti Otthonából. A bölcsődei felvételt elsősorban munkába állás, vagy egyetemi, főiskolai tanulmányok okán kéri a szülők. A bölcsődét igénybe vevők között főként a nukleáris családmódel jellemző, de növekvő tendenciát mutat a nagy családok száma is. Szociális nehézséggel küzdő családok támogatására a bölcsőde nem csak szakmai tanácsadással reagálhat, hanem a megfelelő és elérhető támogatások megismertetésével is. Tagintézményünkben előfordul, hogy felvételt kértek nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek szülei is. Esetükben a nevelés-gondozás magában hordozza az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését; tudomásul véve azokat a sajátosságokat, mellyel otthonról hozott kultúrájuk folytán rendelkeznek. Munkánk elismerését jelzi, hogy a szülők szívesen hozzák bölcsődénkbe a testvér gyermekeket, a korábban megszerzett jó tapasztalatuk alapján.

Intézményünk 156 férőhelyes. A gyermekek ellátása 6 gondozási egységben, 12 csoportban történik, melyek elnevezése: Napocska, Holdacska, Őzike, Tulipán, Napraforgó, Méhecske, Süni, Pillangó, Katica, Csiga, Micimackó, Zsebibaba. A gyermekek esztétikus, ingergazdag környezetben töltik mindennapjaikat.

3.2. Személyi feltételek

Álláshelyeink száma: 42

Vezető	Kisgyermeknevelő	Szakács	Konyhai kisegítő	Bölcsődei dajka	Varrónő	Mosónő
1 fő	26 fő	1 fő	5 fő	6 fő	1 fő	2 fő

A gyermekek nevelését-gondozását a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben előírt szakmai képzettséggel rendelkező kisgyermeknevelők végzik. Munkájukat hivatásnak tekintik. A legújabb szakmai módszerek szerint dolgoznak, ezáltal fejlesztik a gyermekek személyiségét, kompetenciáit, kreativitását, alkotóképességét. Ahhoz, hogy a munkaerőpiacokon hasznosítható, tudással rendelkezünk, folyamatosan fejlesztenünk kell képességeinket, bővítenünk kell ismereteinket. Az egész életen át tartó tanulásnak fontos eleme, hogy önmagunk képzése nem csak az iskolapadokban és nem csak különböző bizonyítványok megszerzésével lehetséges. Rohamosan változik a társadalom és ezzel együtt az igények is, melyet a szülők megfogalmaznak a tagintézmény

felé. A megváltozott igényeknek csak jól felkészült szakemberek tudnak eleget tenni, akik rendelkeznek a megfelelő kompetenciákkal. A gyermekek magas szintű napközbeni ellátásának és optimális feltételeinek biztosítása érdekében a kisgyermeknevelők folyamatos szakmai képzésben részesülnek, hogy megszerezzék a gyerekek neveléséhez és gondozásához szükséges tudást és képességeket. Kiemelten törekszünk arra, hogy a kisgyermeknevelők képesek legyenek egymás iránti bizalomra épülő kapcsolatot kiépíteni a gyermekekkel, figyeljenek szükségleteikre, és pozitív hozzáállással kezeljék a gyermekeket és családjukat. Fontosnak tartjuk az egyéni bánásmód megvalósítást, mely során a figyelem az egyes gyermekre irányul, szem előtt tartva a gyermek szükségleteit, képességeit, érdeklődési körét, családi- és életkörülményeit, nyelvi és kulturális örökségét, és a helyi közösség állapotát. Fontos etikai elv, hogy kisgyermeknevelőink tisztelik a szülőket, kollégáikat, és más érintett szakembereket. Elhivatottak a velük való együttműködés és partnerség kialakításában, valamint, hogy magas etikai normákat állítsanak fel önmagukkal szemben a gyermekek érdekében.

3.3. Tárgyi feltételek

Tárgyi feltételeink javítására folyamatosan törekszünk.

A kisgyermeket körülvevő tárgyi környezetet - ideértve a csoportszobákat, a gondozási egységek egyéb helyiségeit és a játszóudvarokat is - úgy alakítottuk ki, hogy megfeleljen a jogszabályi és szakmai előírásoknak. Figyelembe vettük a csoportokba járó kisgyermekek életkorát, létszámát, igényeit. Ezek vetületében olyan biztonságos, esztétikus, tevékenységre serkentő környezet került kialakításra, mely a bölcsődei nevelés- gondozás színvonalas megvalósítását szolgálja.

Forrásaink:

- ✓ központi költségvetés által nyújtott intézményi lehetőségek
- ✓ szülők általi - alapítványi - támogatás
- ✓ cégek, vállalatok támogatása által, kiemelten a National Instruments Hungary Kft által nyújtott támogatás
- ✓ szülők együttműködéséből fakadó segítő támogatás.

A források felhasználása közös és átgondolt döntéseken alapul. Az átgondolásban partner DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Igazgatósága, a szülők és a kisgyermeknevelők. Tárgyi feltételeink megfelelnek a biztonsági előírásoknak, szakmai követelményeknek. Gondozási egységeink tágasak, világosak. A szobák színvilága, berendezése meleget, nyugalmat, harmóniát sugároz. Esztétikus szőnyegek, függönyök, matracok, párnák teszik barátságossá és derűssé a szobák hangulatát. A gyermekek kényelmét és önállósodási törekvéseik támogatását a megfelelő méretű, lekerekített élekkel ellátott székek, asztalok, nyitott polcok szolgálják. A pedagógiaiilag átgondolt és kialakított funkciósarok (fodrászarok, konyhasarok, puhasarok) jó alapot biztosítanak a gyermekek játéktevékenységéhez, vagy éppen az elhúzódas igényének kielégítéséhez. A játszóudvarok tágas terei, a vízpermetezők, homokozók, az árnyas fák biztosítják a kellemes, biztonságos környezetet az udvari játéktevékenységhez, a levegőztetéshez. A terek, a környezet berendezése mellett kiemelt figyelmet fordítunk a játék eszközökre. A játék a gyermekkor legfontosabb tevékenysége, a megismerés királyi útja a gyermek számára. Segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődést. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok alakulására. A kisgyermeknevelővel, a gyermek társakkal való együttlét örömforrás a kisgyermek számára. A kisgyermeknevelő, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését. Ennek két elengedhetetlen feltétele a megfelelő játékeszközök kiválasztása és a kisgyermeknevelő

helyesen értelmezett szerepe a gyermek játékában. Játékeszközök kiválasztása során legfőbb rendező szempontok:

- ✓ pedagógiai
- ✓ esztétikai
- ✓ egészségügyi szempontok.

A tárgyi feltételek megteremtése önmagában kevés. Ahhoz, hogy a gyermeket körülvevő tárgyi környezet megteljen melegséggel, derűvel és aktivitásra serkentse a gyermeket, elengedhetetlen a kisgyermeknevelők harmonikus, empatikus személyisége. A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki saját személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A személyi feltételek kialakítása során a fentieket vettük figyelembe.

4. A bölcsődei nevelés-gondozás célja, alapelvei

A bölcsődei nevelés célja, hogy a kisgyermek el sajátítsa azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz. A család a társadalom legkisebb alapegysége. A kisgyermek a családon belül sajátít el szokásokat, szabályokat, hagyományokat, melyekre később épít. Éppen ezért a bölcsődei nevelés szemléletének és módszereinek kialakítása során fő rendező elv a **családi nevelés elsődlegességének tisztelete**. Csak így válhat a bölcsőde olyan ellátást nyújtó intézménnyé, amely családbarát intézményként, szolgáltatásával hozzájárul a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez.

Ehhez nyújt szakmai iránymutatást a Bölcsődei Nevelés- Gondozás Országos Alapprogramja, mely tartalmazza a bölcsődei nevelés alapelveit:

Minden gyermek egyedi és megismételhetetlen személyiség. Sokan, sokféle háttérből érkeznek. Vannak etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbségek, melyek meghatározzák a bontakozó személyiséget. A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére, támogatására irányul az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával. Minden gyermek egy-egy csodavilág. Kisgyermeknevelőink ezt a csodavilágot személyre szabott mélységeiben megismerve, **a gyermeki személyiséget tiszteletben tartva** nevelik, gondozzák a gyermekeket. Ahhoz, hogy megértsük a gyermek szükségleteit, reakcióit, megnyilvánulásait, szükséges megismerni azt a szociális és társas környezetet, ahonnan érkezik, és ami meghatározó közeg fejlődése, életútja során. Ez nem más, mint a család. Gyermek és család szoros egységet képeznek. Elengedhetetlen a család működésének megismerése, megértése. Szükséges, hogy a kisgyermeknevelő a családot tekintse kiindulópontnak. Megismerje a család erősségeit, melyre építve segíthet az elakadások kiküszöbölésében. Ez, a komplexlátásmód képességét igényli a kisgyermeknevelők részéről. **A család rendszerszemléletű megközelítésének** alkalmazott módszerei bölcsődékben a családlátogatás, szülővel történő beszoktatás és a személyes beszélgetés, tanácsadás nyújtotta lehetőségek. Mindez a bizalom alapját is képezi a család és a kisgyermeknevelők között. Ha a **kisgyermeknevelő** hiteles szakemberként van jelen a családok életében, akkor **személyisége meghatározóvá** válik, nem csak a gyermek számára, hanem a családok számára is tanácsadóként, támaszként, referencia személyként.

A családtól kapott információk, illetve a gyermekek életkori, fejlődési sajátosságainak pontos, a gyermek egyéni sajátosságainak mély ismerete lehetővé teszi a kisgyermeknevelők számára, hogy felmérjék minden kisgyermek esetében, hogy fejlődésük önmagukhoz mérten a

megfelelő ütemben halad-e? Amennyiben esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradást, megtorpanást tapasztal a kisgyermeknevelő, feladata, jelzéssel élni a szülők és a megfelelő szakemberek irányába, hogy a kisgyermek minél előbb megkapja a számára nélkülözhetetlen támogatást. Ez a **koragyermekkorai intervenciós szemlélet** megvalósulása bölcsődénkben.

Miután a kisgyermeknevelő megismerkedett a gyermeket körülvevő közeggel, a család a nyílt napok, családlátogatás eredményeként, akkor gondos tervezéssel fel kell készülnie a gyermek fogadására. A bölcsőde nem a gyermek igénye. Társadalmi szükséglet hívta életre. Segítséget nyújtunk a családoknak a gyermekek napközbeni nevelése gondozása terén, míg a szülő dolgozik, tanul. Ez a kisgyermek számára azonban azt jelenti, hogy kiszakad az addigi védett közegéből, a családból. A kisgyermeknevelő feladata a kisgyermek megrendült biztonságának helyreállítása, a **biztonság és a stabilitás megteremtése**, melynek fontos elemei a személyi-, és tárgyi állandóság, a saját kisgyermeknevelő rendszer és a jól szervezett napirend kialakítása, mely a **fokozatosság elve** mentén valósul meg. Figyelemmel kell lenni a gyermek belső kapacitására, egyéni alkalmazkodó képességére. Negatív hatást vált ki, ha nem a gyermekhez igazított az ellátás, az elvárás, mert az kudarc, szorongás, visszahúzódás, vagy éppen agresszív viselkedés generálója lehet. Elengedhetetlen a kisgyermeknevelő elfogadó, empátikus, hiteles nevelői magatartása és hogy a bölcsődébe járó kisgyermek mindegyike **egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban**.

A kisgyermeknevelői munka nevelés és **gondozás**. Nem szabad leértékelni a gondozási helyzetek jelentőségét, hiszen a gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei. A fiziológiás szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere. Az élet első éveiben alakul ki a gyermekek önellátása. Ennek legfőbb színtere a gondozás, melynek során a gyermek, lépésről lépésre (gyarapodó ügyességének megfelelően) átveszi az önellátás műveleteit a kisgyermeknevelőtől, illetve az őt gondozó felnőttől. Ez csak akkor történhet meg, ha a felnőtt igényli együttműködését, támogatja a gyermek önállósodási törekvéseit. Ennek pedagógiai eszközei a kivárás, biztatás, elismerés, melynek keretét a szeretetteljes és elfogadó légkör adja. A közös tevékenység során kiépülnek a gyermek idegrendszerében azok a belső készségek, szokások, kompetenciák, melyek alkalmassá teszik őt önmaga ellátására.

A gyermek megismerése, az egyéni bánásmód megvalósítása, a kisgyermeknevelő meghatározó személyisége, a nevelési és gondozási helyzetek, a megfelelő tárgyi környezet összessége ad lehetőséget arra, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson. Átéldesse a spontán tanulás örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit, megteremtve ezáltal, az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait, mely nem más, mint a **gyermeki kompetencia készítés támogatása**.

5. Feladatellátás részletes szakmai tartalma

5.1. Gyermekkép

Pedagógiai munkánk során olyan kisgyermekeket kívánunk nevelni, akik tudnak nevetni és merik, tudják az érzelmeiket megélni, hisz ez az érzelmi intelligencia alapja.

Célunk: a gyermeknevelés, mely megőrzi a gyermeknevetést. Terveink ennek a célnak magas szintű megvalósítását szolgálják.

Ehhez megfelelő **szakemberképünk:** olyan kisgyermeknevelő, akit a gyermekszeretet, a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a szülők tisztelete, a megértés, és a segítőkészség jellemez. Kazinczy szavaival élve: „*Jót s jól! Ebben áll a nagy titok. Ezt, ha nem érted, szánts és vess, s hagyjad másnak az áldozatot*” Jót s jól. Így szeretnénk nevelni a ránk bízott gyermekeket, megőrizve nevetésüket.

5.2. Bölcsődei nevelés feladata

5.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében, támogatásában, megerősítésében. A szülők döntése arra nézve, hogy gyermeküket bölcsődébe adják különböző okokból fakad. Csak néhány ok a teljesség igénye nélkül:

- ✓ A szülőnek anyagi okokból munkába kell állnia
- ✓ Vissza kell állnia munkába, mert hívja a munkahely
- ✓ Nevelési nehézségek, melyekkel a szülő nem tud megbirkózni
- ✓ Az önmegvalósítás igénye

Az okok sokszínűek. A bölcsődében dolgozó szakemberek feladata, hogy feltárja az okokat és azt megértve, elfogadva, támogatóan forduljon a családok felé. A kisgyermeknevelő a családlátogatás, illetve a szülővel történő beszoktatás során értő figyelemmel kíséri a szülő által a gyermekről, családról közölt és közvetített információkat. Amennyiben képes helyesen értelmezni a szülő verbális információit, mozdulatait, cselekedeteit, megnyilvánulásait, akkor a szerzett információt képes analizálni, és a szükséges konzekvenciákat levonni. Ezek mentén válik láthatóvá, hogy hol van szüksége segítségre a szülőnek és melyek azok az erősségei a családnak, amelyekre építve megfelelő segítséget, támaszt, megerősítést tud nyújtani a szakember. Amennyiben jó partneri kapcsolat jön létre, akkor a segítség kölcsönös, hiszen a szülő is segíti a kisgyermeknevelőt. Ő a gyermek szakértője, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában.

5.2.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A szakemberek feladata a kisgyermek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, támogatása, a harmonikus testi és lelki fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése. Ennek főbb pillérei bölcsődénkben:

- ✓ gondozási helyzetek
- ✓ napirend
- ✓ szokásalakítás
- ✓ igénybe vehető szakemberek (intézményi pszichológus)
- ✓ mozgásfejlesztő eszközök
- ✓ sószoba

A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése a gondozási helyzetekben valósul meg. A kisgyermeknevelő által a gyermekről, a gyermeknek adott visszajelzései kihatnak az önfogadásra, a személyiség egészséges alakulására. Bölcsődében, időben és térben több kisgyermeket kell ellátni, nem családi jellegű feltételek között. Éppen ezért nagyon tudatosan kell átgondolni a feltételrendszer kialakítását. A jól szervezett rugalmas, a kisgyermek életkorához, egyéni fejlettségi szintjéhez és az évszakhoz igazodó napirend megfelelően stimuláló, egészséges fejlődést támogató, mely biztosítja a játék, a mozgás, a szabad levegőn való aktív tevékenység és pihenés ritmikus váltakozását és feltételeit. Mindezek során fontos nevelési feladat az alapvető kulturhygiénés szokások kialakítása. Kisgyermeknevelőink olyan napirend kialakítására törekszenek, melynek mentén az ellátott gyermekek személyes szükségletei igény szerint kielégíthetők, mód nyílik a gyermekek belső építkezésének támogatására, és képessé válnak arra, hogy a mindennapi élet dolgaiban – koruknak megfelelően- integrálódni, önállóan boldogulni tudjanak. A prevenciós feladatok megvalósításába szükség esetén bölcsődénk rendelkezésére áll speciális szakember pszichológus is. Preventív szerepet tölt be a nagymozgások gyakorlásához, különféle mozgásfejlesztéshez szükséges eszközök beszerzése, az eszközkészlet folyamatos gyarapítása. Bölcsődénkben sószoza működik, melyben 3 tonna parajdi sószikla, illetve Sommandrin sóoldat párologtatása révén alakítottunk ki olyan klímát, melyben a gyerekek rendszeresen, esztétikus, játékos környezetben élvezhetik a só barlang klímáját, gyógyító hatását. A telített sóoldat jótékonyan hat, az asztmás, hörghurutban valamint légcsőhurutban szenvedő gyermekeknél, illetve arc-és homloküreg-gyulladás, valamint nátha esetében. A pollenek okozta allergiában szenvedők esetében a belélegzett levegőben lévő ásványi anyagok a légzőszervek aktivitását, öntisztulását növelik, melynek következtében enyhülnek, illetve megszűnhetnek a gyulladásos, allergiás folyamatok tünetei. Az őszi és téli időszakban nagymértékben ki tudjuk védeni a gyermekeknél a felső légúti megbetegedéseket. A sószoza fő szakmai célkitűzésünkhöz, az érzelmi neveléshez is szorosan kapcsolódik, hiszen itt van alkalma a kisgyermeknevelőnek kisebb gyermeklétszámmal foglalkozva mesélni, énekelni, hangterápiát igénybe venni.

5.2.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

A biztonságot nyújtó nevelői magatartás magában foglalja a szakember érzelmi elérhetőségét és hitelességét, az érzelmek kifejezésére való ösztönzést, a pozitív és biztató üzenetek rendszeres közvetítését, a világos elvárások és határok megfogalmazását. Azáltal, hogy a kisgyermek bekerül a bölcsődébe, kitágul az őt körülvevő társasközege, egyre több lehetőség nyílik a társas kapcsolatok megtapasztalására. Megjelenik az osztozkodás, a kivárás, az énérvényesítés, az érzelmek szélesebb, társasközegeben történő kifejezése. A társas helyzetek kezeléséhez szükséges készségek, társas kompetenciák alakulása az élet első éveiben a felnőtt közvetítésével alakulnak ki. Ő a hordozója mindannak, amit a gyermeknek meg kell tanulnia a társas helyzetek megfelelő kezelésében. A kisgyermeknevelő feladata, hogy példaadással, meggyőzéssel, elismeréssel, dicséréssel, megerősítéssel hozzájáruljon a kisgyermek érzelmi és társas kompetenciáinak fejlődéséhez. A gyermek megfelelő magatartásának kialakulása a felnőtt következetes, világos, a gyermek számára érthető, határozott szabályzó, mintaadó munkájának eredménye. Bölcsődénkben ez, az érzelmi nevelés fényében kiemelt szakmai célkitűzés. Törekedni kell az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére. Intézményünk nyitott a sajátos nevelési igényű kisgyermek befogadására, amennyiben ellátásukra javasolt a normál bölcsődei csoport. Jelenleg is nevelünk-gondozunk sajátos nevelési igényű gyermekeket a tagintézményünkben. Fontosnak tartjuk, hogy a velük foglalkozó kisgyermeknevelők megfelelő szakmai ismeretek birtokában

nevelhessék, gondozhassák a sajátos nevelési igényű gyermekeket. A speciális többlettörődés lehetőségét a kisebb csoportlétszám garantálja.

Az érzelmi fejlődés és a szocializáció támogatásának lehetőségei bölcsődénkben:

- ✓ Derűs légkör biztosítása, a bölcsődébe kerüléssel járó nehézségek lehetőség szerinti csökkentése, a gyermekek segítése az átélt nehézségeik feldolgozásában.
- ✓ A kisgyermeknevelő-gyermek között szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulása.
- ✓ Egyéni szükségletek kielégítése a csoportban élés helyzetében, az én-tudat egészséges fejlődésének segítése.
- ✓ Bizalmon és elfogadáson alapuló társas kapcsolatok alakulásának, az együttélés szabályainak az elfogadása, a másik iránti nyitottság, az empátia és a tolerancia fejlődésének segítése.
- ✓ Lehetőség megteremtése a kisgyermeknevelővel és/vagy a társakkal közös élmények szerzésére, az én-érvényesítés és a tolerancia egyensúlyának irányába befolyásolva a gyermek fejlődését.
- ✓ Kommunikatív képességek fejlődésének segítése, a kommunikációs kedv felébresztésével és fenntartásával (meghallgatás, figyelem, kérdések megválaszolása),
- ✓ A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, a hátrányos helyzetű, az elhanyagolt gyermekek nevelése-gondozása speciális többlet-törődéssel, szükség esetén más szakemberek bevonásával.

5.2.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

Az értelmi kapacitások gyorsan fejlődésnek indulnak az első életévekben, melyben döntő szerepe van a gyermeket ellátó felnőtteknek. Elengedhetetlen olyan stimuláló, rendezett és a gyermekhez igazított fizikai, tárgyi környezet kialakítása, melyben a gyermeknek kedve, lehetősége van cselekvéses akciói során elemi tapasztalatokat szerezni, összefüggéseket felismerni, melyet beépít adott értelmi sémáiba. Minden helyzet, tevékenység tapasztalási lehetőséget kínál a gyermeknek, de különösen fontos e tekintetben a játék. A kisgyermeknevelőnek úgy kell kialakítani a napirendet, hogy a lehető legtöbb idő jusson a gyermeknek játékra. A játék alkalmas az értelmi körbe tartozó, minden pszichés funkció fejlesztésére (érzékelés, észlelés, képzelet, emlékezet, gondolkodás, figyelem). A játék nem csak fejleszti az egyes kognitív képességeket, hanem azokat egymáshoz rendeli, és a mozgással összehangolja. A szabad játéktevékenység, melyben a gyermek megfelelési kényszer nélkül, szabadon, önmaga által motiváltan működik, gazdag tanulási lehetőséget kínál a gyermeknek. A kisgyermek érdeklődésének felkeltése, fenntartása a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelő aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik. Ebben óriási szerepe van a felnőttnek. A bölcsődei nevelés-gondozás helyzeteiben a szakember ismeretet nyújt, segíti a tájékozódást, a tapasztalatok és élmények feldolgozását. Jelen van a gyermek különböző játékhelyzeteiben és visszacsatolásaival rögzíti mindazt, amire tapasztalati úton a gyermek rájött, valamint új információival is gazdagítja a gyermek tudását. Minden kisgyermek egyedi és megismételhetetlen személyiség. Más és más a helyzetmegoldási és viselkedési készségük. A kisgyermeknevelő személyisége meghatározó és mintaadó. A mintaadáson túl kiemelt feladata, hogy időt és teret biztosítson a kisgyermek számára az önálló próbálkozásokhoz. Támogassa a kreativitást és elismerő, támogató jelenlétével bátorítsa a gyermeket az önálló

választásban, illetve segítse őt a döntési képességének kialakulásában, pozitív élményekhez juttatva a kisgyermeket. Ez szintén részét képezi az érzelmi nevelésnek.

A megismerési folyamatok fejlődésének támogatási lehetőségei bölcsődénkben

- ✓ az érdeklődés kialakulásának, fennmaradásának, erősödésének, az érdeklődési kör bővülésének segítése;
- ✓ a gyermek életkorának, érdeklődésének, belső motivációjának megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosítása;
- ✓ a gyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása;
- ✓ az önálló aktivitás és a kreativitás támogatása;
- ✓ az önálló véleményalkotásra, a döntésre, a választásra való képessé válás segítése.
- ✓ ismeretnyújtás, a tájékozódásnak, a tapasztalatok és élmények feldolgozásának segítése;
- ✓ a gyermek tevékenységének támogató-bátorító odafigyeléssel kísérése, megerősítése, az önkifejezés lehetőségeinek megteremtése az egyes helyzetekben.

6. Kiemelt szakmai célkitűzések

6.1. Fő célkitűzésünk a gyermekek érzelmi nevelése.

A gyermek a fogantatás pillanatától fejlődik. A növekedés és az érés folyamatai együttesen képezik a fejlődést. Az érzelmeket, a szociális, társas minőséget szabályozó alapvető rendszerek az élet első éveiben alakulnak ki, az ismétlődő tapasztalatok nyomán. Ezek a korai tapasztalatok mélyen bevésődnek a gyermek idegrendszerébe és erős nyomatékkal bírnak. Ebben a folyamatban a gyermeknek komoly külső támaszra van szüksége. A kisgyermek még érzelmi állapotokat, de a felnőtt visszajelzése alapján tanulja meg, hogy mi az, amit átélt (öröm, harag, félelem...). A gyermek érzelmei heves lefolyásúak, intenzívek, melynek kontrollálására kezdetben nem képes. Fokozatosan tanulja meg érzelmeit szabályozni. Lényeges és egész életére kiható, hogy az érzelmek szabályozását tanulja meg, nem pedig az elfojtását. Ez is a felnőtt segítségét igényli az első időkben. Pici gyermek esetében, ha a gyermeket elárasztja a félelem (pl. erős hangtól), akkor a kisgyermeknevelő más modalitású, nyugtató válasza a megfelelő feloldás. A gyermek erre támaszkodva képes kiszabadulni az őt gyöttrő erős érzelemből. Később, a már beszélni tudó gyermek esetében az érzelmek szavakkal történő megfogalmazása egyre inkább lehetővé teszi a gyermek számára, hogy ne drámai, viharos jelenetet produkáljon, hanem szavakkal mondja el, amit érez. A kisgyermeknevelő érzelemszabályozó feladata, hogy szükség esetén csillapítsa, vagy javítsa a gyermek érzelmi állapotát. Elsődleges célunk, (már a beszoktatáskor) hogy olyan biztonságos, szeretetteljes, aktív légkört alakítsunk ki, melyben a gyermekek jól érzik magukat, és mielőbb bekapcsolódnak a közös tevékenységekbe. Fokozatosan kiépítjük a szokás és szabályrendszert, és pozitív modellt állítunk a gyermekek elé. A jó csoportlégkör alapot nyújt a sokszínű tevékenység, a közös élmények, és a gyermek önállóságának kibontakozásához. Csakis a saját erejében, képességeiben bízni tudó gyermek válik magabiztos, de jó értelemben vetten kételkedő, tanulni vágyó, tanulni tudó, önmaga és a világ változásait követni tudó felnőtté. Fontos, hogy a gyermekek elfogadják egymást, eltérő tulajdonságaikkal együtt. Az érzelmi nevelés sok összetevőből álló folyamat. Magába foglalja a boldogságra, sikerességre való nevelést, melynek része a gazdag képzelet, a kreativitás, a szeretni tudás, a szeretet elfogadása, az érzelmek kulturált kifejezése, a kudarcátírás, a „nem” szabad kimondásának

vállalása, a kapcsolatok kezdeményezése, mások kezdeményezéseinek elfogadása, a szükséges határok elfogadása, az önérzés átélése, az önbizalom. Segítjük gyermekeinket a pozitív énkép kialakulásában. A fentiek jól mutatják, hogy a milyen jelentős szerepe van az érzelmi fejlődés támogatásának a kisgyermeknevelők, illetve a gyermeket gondozó felnőttek részéről. Az érzelmi támasz lényege, hogy a kisgyermeknevelő figyelje a gyermek állapotát, vegye észre érzéseit, és segítse azok visszacsatolásában, szabályozásában a gyermeket. Csecsemő- és kisgyermekkorban alapozódnak meg az ember pszichológiai mintázatai, stratégiái, melynek meghatározója a környezettel való érzelmi kapcsolat. A felnőtt, a kisgyermeknevelő minta a gyermek számára. A gyermek mindenben utánozza, követi őt. Csak akkor tudja a gyermek ellesni a modelltől, amit akar, ha együtt vannak, és csak akkor akarja őt másolni, ha szeretet kapcsolat van közöttük. A szeretet előmozdítja az utánzási késztetést a gyermekben. Elengedhetetlen, hogy a kisgyermeknevelő mindig elérhető legyen érzelmileg a kisgyermek számára.

Az érzelmi nevelés megvalósítása négy fő területet mentén történik:

1. *Olyan gyermeknevelés, amely megőrzi a gyermeknevetést.*

Ennek feltétele a megújulásra képes, elhivatott és jól képzett szakemberek, aki képesek a család rendszerszemléletű megközelítésre. Képesek azonosulni a multikulturális nevelés gondolatával, hiszen érkeznek gyermekeink más nemzetiségből is. Kisgyermeknevelők, akik hivatásukat *örömmel* végzik és az örülni tudás képességét át is tudják adni a gyermekeknek, családoknak. A tudatos nevelés felelősségével és örömeivel támogatják a gyermekek fejlődési folyamatait. Bár egészséges esetben spontán fejlődésről beszélünk, ha a gyermek a korai életszakaszban nem kapja meg a környezetétől a kíváncsi, optimális ingereket, azt a fejlődése különböző mértékben és módon megsínyli. Ezeket a feltételeket csak magas szinten képzett kisgyermeknevelők képesek biztosítani.

2. *Család- BARÁT bölcsőde* megvalósítása, ahol az intézmény környezete azt közvetíti, a szülők felé, hogy partnernek tekintjük, elismerve, erősítve szülői kompetenciájukat. Család- BARÁT bölcsőde, ahol a szülő is otthon érezheti magát, van ráhatás érzése és nem csak intézményt talál, hanem közösséget. Közösséget, ahol megélheti az *együttlét*ek örömet, családi napokon a *közösséghez tartozás élményét*.

3. *Hátránykezelés*, mert kézen fogva könnyebb.

A hátrányt, nem hátránynak tekintjük, hanem olyan állapotnak, amelyben segítséget kell nyújtanunk a gyermeknek és rajta keresztül a családnak. Fontos, hogy gyermekeink és a velünk kapcsolatban lévő családok elfogadják egymást eltérő tulajdonságaikkal együtt. Fontos a hátrányok felismerése, mely lehet szociális hátrány és lehet fejlődésbeli lemaradásból fakadó hátrány. Mindez a koragyermekkor intervenciók szemlélet befogadását jelenti. Ezen a területen megjelenik a másság *elfogadása*, az egymás elfogadása, mások nehézségeinek *megértése*.

4. *Környezettudatos nevelés*, melynek része az egészségnevelés és a hagyományok ápolása.

Bölcsődénkben, a sokszínűségen túl, vagy amellet a hagyományok ápolása, a gyökerek erősítése is fontos, hiszen később a gyermek ezekre épít, és ezekhez fordul vissza. Kádár Annamária pszichológus szavaival élve, ezek adják majdan az útravalóul szolgáló hamuban sült pogácsa alapanyagát, amely érzelmekből, emlékekből, tapasztalatokból van összegyúrva.

6.2. Célok megvalósítása, eszközei

Olyan gyermeknevelés, ami megőrzi a gyermeknevetést:

Gyermekeink különböző szociokulturális háttérből érkeznek, de minden esetben elmondható, hogy a szülő a legföltettebb kincsét bízta ránk. Sok szakmai célt lehet meghatározni, de valljuk, hogy célt csak akkor érünk, ha a szülővel sikerül kialakítani a kölcsönös bizalmat. Amikor bízunk a szakemberekben, akkor mer kérdéseket feltenni, javaslatokkal élni, tanácsot kérni, problémáját feltárni és bizton hiszi, hogy szülői kompetenciájában elismerni, megerősíteni akarjuk. Így a kisgyermek is képes lesz belesimulni ebbe a bizalmi légkörbe; érezve, tudva, hogy szülő és kisgyermeknevelő együttesen tiszteli és szereti, elfogadja őt és érte vannak. Bölcsődénk pedagógiai tevékenységrendszere, tárgyi környezete biztosítja a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását. Különös figyelmet fordítunk - a gyermeki közösségben végezhető sokszínű, az életkornak, és fejlettségnek megfelelő tevékenységekre - a mással nem helyettesíthető játékokra. Feladatunk az esztétikus, élményekben gazdag bölcsődei környezetet megteremteni minden gyermek számára. A gyermeket körülvevő tér színei, rendje, rendezettsége, harmóniája meghatározóak. A megélt esztétikai jellegű élmények, benyomások, tapasztalatok mély lenyomatot hoznak létre a gyermekben. Az ilyen fizikai, tárgyi környezet megnyugtató, jótékony hatással van a gyermekre és érzelmi fejlődésére. Olyan otthonos környezetet alakítunk ki, ahol mód van együttlétre, de az elkülönülésre is. Nyitottságunkkal biztosítjuk, hogy a szülők, gyermekük mindennapi bölcsődei életébe betekintést nyerhetnek.

A bölcsődei nevelésében támogatjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, és a *multikulturális nevelés*en alapuló integráció lehetőségét. A megvalósulás alapja, hogy jól képzett szakembereink legyenek. Feltétel, az olyan jól képzett szakemberek alkalmazása, akik képesek követni a megváltozott társadalmi elvárásokat, és ahhoz felkészülten alkalmazkodva, tanácsal tudják ellátni, segíteni a szülőket. Készek a megújulásra, az önképzésre, az életen át tartó tanulásra. Az érzelmi nevelésben leginkább meghatározó tényező maga a kisgyermeknevelő. Érzelmileg kiegyensúlyozott, érett személyisége, gyermekek iránti elkötelezettsége, elsajátított és a napi tapasztalatok során szerzett szakmai tudása az alapja nevelői, pedagógusi hatékonyságának, s garanciája lehet a gondozására bízott gyermek egészséges és kiegyensúlyozott érzelmi fejlődésének.

Multikulturális nevelés megvalósítása

A sokszínűség, lehetőség a multikulturális nevelés megvalósítására, ezzel is tanítva a gyermekeket arra, hogy bár mindannyian mások vagyunk, de lehet közös „dalunk”.

A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek bölcsődei nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, illetve ezen túlmutatóan az inklúzió lehetőségét. Bölcsődénkben előfordul roma kisgyermek. Feladatunk, célunk egy olyan attitűd, ami segíti az ő beilleszkedését. Támogatjuk a kisebbségi gyermekek integrációját, a csoporton belüli elfogadásukat. Nahalka István így fogalmaz erről: „Tudomásul kell venni azokat a sajátosságokat, amelyekkel a roma gyermekek otthonról hozott kultúrájuk folytán rendelkeznek. Ez nem azt jelenti, hogy a roma gyerekek nem taníthatók meg mindarra, amire társaik. A roma gyerekek világát úgy kell gazdagítani, úgy kell felajánlani a fejlődési lehetőségeket, hogy ez a lehető legkisebb mértékben kerüljön konfliktusba a roma identitással, sőt azzal inkább harmóniába alakuljon ki.” Ezen túlmenően a nemzeti kisebbséghez tartozó gyermekekre is figyelmet fordítunk. Nem csak megismerni akarjuk őket, hanem befogadni, megjeleníteni a csoportokban az adott nemzet jellemzőjét, pl. játékeszközben. *Az érzelmi nevelés fontos részeként törekszünk megismerni más népek*

kultúráját és azt megismertetni a gyermekekkel, mintegy természetessé téve számukra a világ sokszínűségét.

Család- BARÁT bölcsőde megvalósítása

Ahol az intézmény miliője közvetíti a szülők felé, hogy partnernek tekintjük, elismerve, erősítve szülői kompetenciáját.

A barát szó, már önmagában hordozza a bizalom, a nyitottság, a nyíltság, az őszinteség és bensőségesség fogalmát. Célunk, hogy a szülők számára ezzel a tartalommal töltődjön meg a bölcsőde. A nyitott bölcsőde fogalma évek óta ismert. Nem elég azonban nyitottnak lenni, és nem elég a szülők felé azt közvetíteni, hogy betekinthes a mindennapjainkba. Fontos, hogy érezze, részese, formálója lehet mindennapjainknak. Ezt a célt szolgálja a nyílt napok, a közös ünnepek szervezése, a szülői munkaközösség létrehozása. A szülői munkaközösség képes arra, hogy a szülőkben felmerülő igényt megfogalmazza és annak megvalósítási lehetőségeiről vezető és kisgyermeknevelőkkel karöltve gondolkodjon. Ugyanígy fontos szerepe van a bölcsőde elgondolásait, terveit, céljait is a szülők közé vinni egy közvetlenebb formában. Mindennek alapját teszi le a szülők bizalmának elnyerése, melynek egyik legfontosabb eszköze a családlátogatás és a szülővel történő beszoktatás. A bizalom kialakítása, megtartása, a közös élmények megélése szintén az érzelmi nevelés részét képezi, nemcsak a gyermekek irányába, hanem a családok irányába is. A család két legfontosabb funkciója az érzelmi és a kulturális funkció. A gyermek elsődlegesen a családban, a családtagok által tanulja meg érzelmeit kifejezni, megélni. Ennek egyik legfontosabb színtere a családban az együtt töltött minőségi idő, melyre egyre kevesebb lehetőség van a rohanó világban. Gyermek és család irányában tudunk segítséget, lehetőséget nyújtani a családi napok adta közös ünneplés, közös örömteli pillanatok megélése révén.

Hátránykezelés, mert kézen fogva könnyebb.

A hátrányt nem hátránynak tekintjük, hanem olyan állapotnak, amelyben segítséget kell nyújtaniunk a gyermeknek és rajta keresztül a családoknak.

Feladataink:

- ✓ A prevenció.
- ✓ A gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése.
- ✓ A veszélyeztetettség megszüntetése érdekében segítségnyújtás.
- ✓ Együttműködés más szakemberekkel.

A bölcsőde egész működésének a gyermekek érdekeit kell szolgálnia. Minden életkornak megvannak az alapvető életszükségletei. A bölcsődés korú gyermek csak szeretetteljes, biztonságos, derűs légkörben tud fejlődni. Hangsúlyozzuk, hogy a pedagógiai gyakorlatban a gyermekek emberi méltóságának, jogainak tiszteletben tartása, biztosítása alapvető követelmény. A területi gyermekvédelem fontos egysége a bölcsőde, mivel a gyermekek napjaik nagy részét itt töltik. A gyermek megfigyelője, és jó esetben egyik példaképe is a kisgyermeknevelő. Nagyon fontos, hogy észrevegyük a gyermek szokásaitól való eltérő, megváltozott magatartást, melyről a szülővel beszélni kell. Tudnunk kell, hogy egy-egy tünet mögött a háttérben probléma állhat, és a gyermeknek segítségnyújtásra van szüksége.

A gyermekvédelmi törvény meghatározza a veszélyeztetettség fogalmát, miszerint: „olyan – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapot, amely a gyermek testi, érzelmi, értelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza”. Nagy odafigyelést kívánnak a hátrányos helyzetű gyermekek is, mert ha a hátrányok halmozódnak, könnyen veszélyeztetetté válhatnak. Hátrányos helyzetű gyermeknek tekintjük azokat, akiknek az alapvető szükséglet-kielégítési lehetőségeik korlátozottak, de fejlődésük nem veszélyeztetett.

A szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatási lehetőségei:

- ✓ Fontos, hogy ne sztereotipizáljunk, hanem az egyes gyermekre koncentráljunk.
- ✓ Biztosítjuk a rendszeres étkezést.
- ✓ Segítjük a társas kapcsolatok kialakulását.
- ✓ Lehetővé tesszük számukra a gazdag tapasztalatszerzést.
- ✓ Motivációjukat folyamatosan fejlesztjük pozitív megerősítéssel.
- ✓ Szociális ellátások számbavétele, megismertetése az érintett családokkal, szükség szerint szakemberekhez irányítás.
- ✓ A szülők megfelelő tanáccsal való ellátása, családi nevelés támogatása, családlátogatás, illetve fogadóóra keretében, személyes elbeszélgetés formájában.

Nem lehetünk minden területen otthon, de tudnunk kell, hogy az adott problémával hová irányíthatjuk a szülőket, családokat, tiszteletben tartva a szakmai kompetencia határokat és a szülő által szabott határokat. Hátrányos helyzet esetén sok esetben sérült a szocializáció folyamata. Különösen nagy szükség van a gyermekek érzelmi támogatására, és annak megtanítására, hogy méltó a szeretetre, elfogadásra. Annak megtanítására, hogyan fejezheti ki, élheti meg érzelmeit, és hogyan mondhat nemet mindarra, ami akarata ellenére van. A tanítás természetesen nem direkt és nem irányított. A példamutatás, az elismerés, a dicséret, a támogatás, a megértés mentén történik.

Környezettudatos nevelés, melynek része az egészségsnevelés és a hagyományápolás

Ha egy kisgyermek azt látja, hogy az őt körülvevő felnőttek óvják a természetet, a környezetet, akkor ez válik számára természetessé. Ezt hallva gyakran nagy dolgokra gondolunk. A környezet, a természet óvható, védhető a jó szokások kialakításával, melyet jó gyakorlatok mentén érhetünk el a kisgyermeknél, aki várhatóan ezt a mintát viszi tovább a családba is. A rendszerszemlélet mutatja, ***hogy nem csak a család hat a gyermekekre, hanem a gyermek is hatni tud a családra. Élni kívánunk ezzel a lehetőséggel.***

Bölcsődénkben a sokszínűsége túl, vagy amellett a hagyományok ápolása, a gyökerek erősítése is fontos, annál inkább, mert a hagyományok rendszerint a környezet, a természet tiszteletére épülnek.

A másság elfogadásán túl fontos nevelési szempont az érzelmi nevelésben az önazonosság, az identitás tudat kialakítása. A néphagyományok, népszokások átszövik a mindennapi tevékenységeinket. A népszokásokkal való ismerkedés bővíti a gyermekek ismereteit, a népi gyermekköltészet bővíti szókincsüket, fejleszti beszédképességüket. Elősegíti, olyan magatartásforma kialakulását, amelynek lényeges eleme a hagyományörzés, a népi kultúra nemzeti értékeinek megbecsülése. Mindennapi életünk során nemzeti, kulturális és vallási hagyományokat jelentő ünnepekkel találkozunk. A bölcsőde nem veheti át a család szerepét. Kiegészítő és támogató feladatot látunk el, mely a gyerekekkel való közös készülődés, hangulatteremtés folyamán valósul meg. ***Fontosnak tartjuk az ünnepek, hagyományok felidézését,*** hiszen ezek által a gyermekek számára áttekinthetőbbé válik a természeti környezet. Elfelejtett kultúránk felelevenítésével a közösségi életre nevelünk, a személyiséget formáljuk, mely segít jobban megismerni és értelmezni az élethelyzeteket, a viselkedési és magatartási formákat. Nagyon lényeges, hogy maga az ünnep a külsőségével együtt se legyen erőltetett, betanított, hanem vidám, felszabadult, az életkori sajátosságot mindenképpen szem előtt tartó.

Érzelmi nevelésünk egyik fő alapját képezi a születés- és névnapok megünneplése. Ez erősíti a szeretetteljes, családi légkör kialakulását, elősegíti a gyermekek kapcsolatainak alakulását, az érzelmi kötődések formálódását a csoportban.

Az alábbiakkal kapcsolatban fontos kiemelni, hogy az ünnepek, hagyományok felidézése tervszerűen, de a spontán fejlődést a gyermek önkéntes részvételét előtérbe helyezve történik bölcsődénkben. A kisgyermeknevelőnek ahhoz, hogy mindennapi munkájában alkalmazni

tudja a tervszerűség szemléletét, meg kell felelnie a „Szakmai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók” témakörben vele szemben támasztott kompetenciáknak.

Ennek értelmében:

- ✓ Képesnek kell lennie a 3 év alatti gyermekek tevékenységének tudatos, korosztály-specifikus tervezésére, ismerve a gyermekek életkori és egyéni sajátosságaihoz igazodó pedagógiai- pszichológiai szempontokat.
- ✓ Képesnek kell lennie az Alapprogram értelmezésére, érvényesítésére.
- ✓ Képesnek kell lennie az adott korosztály gyermeki tevékenységeinek tudatos kiválasztására és ehhez konkrét célok kitűzésére, illetve a nevelési folyamatok tervezésével kapcsolatban szakmai önreflexióra.
- ✓ Figyelembe kell vennie az adott gyermekcsoport sajátosságait
- ✓ Mindennapi munkája során érvényesítenie kell az alapos felkészülés, tervezés és rugalmas megvalósítás szempontjait.

Ahogy vannak egyéni eltérések a gyermekek között, úgy vannak eltérések a gyermekcsoportok között is. Az ünnepek, hagyományok felidézése során mindezeket figyelembe veszik a kisgyermeknevelők. A szakmai program elemei általános útmutatást adnak, melyet az adott korcsoport és az egyéni sajátosságok figyelembevételével terveznek, illetve valósítanak meg a kisgyermeknevelők.

Jeles napok megünneplése bölcsődénkben:

- ✓ A kicsik még csak ismerkednek az **advent** jelképeivel. Ezek elkészítése a kisgyermeknevelők feladata főként, de mindenképpen bevonva a gyermekeket értelmi szintjüknek megfelelően (koszorú, adventi naptár, stb.) Az adventi zsákocskák, dobozok minden napra meglepetéseket rejtenek: meséket, énekeket, mondókákat, apró ajándékokat. Mindez a várakozás örömeinek és izgalommal teli érzésének megélését teszi számukra lehetővé.
- ✓ A **Mikulás** legendát felelevenítjük, énekelünk, verselünk, mondókázunk, és meséket mondunk. A Mikulás érkezése mindig nagy örömet jelent a gyerekek számára. Minden évben a szülők közül vállalja fel valaki, a mikulás hálás szerepének betöltését, és teszi még élményszerűbbé az ünnep hangulatát, oldva a gyermekekben a feszültséget. Ez az ünnep azonban olykor riadalommal is eltöltheti a kicsiket. Mindezeket szem előtt tartva, az életkori és egyéni sajátosságokat figyelembe véve készítjük, hangoljuk az ünnepre a gyermekeket. Ez az ünnep kiváló alkalom egy családi délután megszervezésére, a szülőkkel közösen.
- ✓ A **Karácsony** a családé, és fontosnak tartjuk ennek tudatosítását. A bölcsődében csak készülődünk, ráhangolódunk az ünnepre. Díszeket készítünk, festünk az ablakra, díszítjük a csoportszobákat. Rávezetjük a gyerekeket az ajándékozás örömére. Versekkel, dalokkal, mesékkel, hangolódunk rá az ünnepre.
- ✓ A **Farsang**, a télbúcsúztatás, és a tavaszvárás ősi örömmünnepe. Mókás tevékenységek, táncok sorozata. A farsang köszöntésére mulatságos énekeket, verseket, mondókákat, bálba hívogató rigmusokat hallgatnak a gyermekek, természetesen az életkornak megfelelően. A gyakori ismétlés előbb csak ráhangolja a gyermekeket, majd pedig maguk is szívesen bekapcsolódnak. A farsang lezárása a jelmezbál. Ez azonban nem kötelező jellegű. Tiszteletben tartjuk, hogy ebben az életkorban még van olyan kisgyermek, akiben ez félelmet vált ki. Nincs kötelező jelmezbe öltözés. A hangsúly a hangulat megteremtésén van, melyet meg lehet teremteni azzal, hogy átrendezzük és feldíszítjük a csoport szobákat, és kezdődik a táncos mulatozás.

Az óvoda is bekapcsolódik ilyenkor ünneplésünkbe, ami egyúttal lehetőség a volt bölcsődések számára is kicsit visszatérni. Az óvodások 10-15 perces verses, dalos műsorral érkeznek a kicsikhez. A két intézmény jelentős együttműködési pontja a közös ünneplés.

- ✓ A **Húsvét** a tavaszi napéjegyenlőséget követő első holdtölte utáni vasárnap és hétfő. A húsvétvárás elengedhetetlen része, a népi hagyományok elemeinek beépítése a mindennapi tevékenységünkbe. Különböző technikákkal, eszközökkel készítjük el a húsvéti jelképeket (tojásfestés, rajzolás, nyuszi színezés stb.) és a tojásfát. Ez elsősorban a kisgyermeknevelők feladata, de rengeteg olyan felület van, ahol a kisgyermek bevonható. A gyermekek locsoló verset tanulnak, melynek módja a gyakori és spontán ismétlés a kisgyermeknevelő részéről. A gyermekek tojást keresnek a fűben, mely a meglepetés izgalmát és a megtalálás örömelményét hordozza magában.
- ✓ **Anyák napja**, igazán a család ünnepe, de bölcsődénkben is köszöntjük az édesanyákat. Már hetekkel előtte ráhangolódunk, és készülődünk az édesanyák, nagymamák köszöntésére. Ezen a napon a gyermekek apró ajándékkal várják anyukájukat, nagymamájukat. Fontos, hogy részese legyen a gyermek az ajándékkészítésnek, mely egyúttal kiváló lehetőséget nyújt arra a kisgyermeknevelőnek, hogy a gyermek értelmi fejlettségi szintjét figyelembe véve beszéljen az ünnep, az ajándékozás jelentőségéről.
- ✓ A **Gyermeknapot** május utolsó hetében tervezzük, szervezzük a családokkal együtt. Ezen a napon mindenki (gyermekek, szülők) megtalálhatja a számára szimpatikus elfoglaltságot, tevékenységet, amit a kisgyermeknevelők által szervezett színes programok tesznek lehetővé.
- ✓ **Az óvodába távozók búcsúztatása** minden évben augusztus végén zajlik. A közösen átélt emlékek felelevenítése, a nagy óvodássá válás élményének közös megélése gyermeknek, szülőnek és kisgyermeknevelőnek egyaránt érzelmi útravalót tud nyújtani. „Hamuban sült pogácsaként” ekkor kerül átadásra a családi füzet is, mely a bölcsődében töltött időszak minden fontos pillanatát dokumentálva hosszú évek múltán is támpontot ad a családoknak gyermekük eme csodás korszakának felidézésére.

Szép emlékként vihetik el a családok a családi füzetet, mely a bölcsődés időszakban a kisgyermeknevelők és a szülők által vezetett dokumentáció közé tartozik. Azonban a bölcsődéből való búcsúzás után a család birtokába kerül. A szülők visszajelzései alapján kincsként őrzik ezeket a füzeteket még évek múltán is, így intézményünk kisgyermeknevelői nagy hangsúlyt fektetnek a családi füzet vezetésére. A családi füzet vezetése mindkét félnek (a családnak és a kisgyermeknevelőnek is) lehetőséget ad a kölcsönös információadásra. Bár a füzet vezetése a szülők részéről nem kötelező, mégis úgy tapasztaljuk, hogy egyre gyakrabban osztják meg velünk érzéseiket, gondolataikat ilyen formában is. Ezáltal még partneribb lehet a kapcsolat a kisgyermeknevelők és a családok között. A családi füzet mindig személyre szól, a gyermek és a család megismerésén alapszik. A szülők ezáltal írásos formában is részletes tájékoztatást kapnak mindarról, ami a gyermekükkel történik a bölcsődében. A füzeteket színesítik a névnapi, születésnapi köszöntők, az ünnepekkel kapcsolatos versek, jókívánságok, a gyermekről készített fényképek és akár a gyermekek által készített rajzok, festmények is

Egészséges életmódra nevelés

Egészséges életmódra neveljük gyermekeinket, hisz az egymás elfogadása, a gyökerek erősítése mellett, az egészség is nagyon fontos.

Az első életévek attraktív fejlődési területe a mozgás. Nagy és finommozgások terén egyaránt. Külső szemlélő számára úgy tűnhet, hogy a kisgyermeknevelőnek nem sok tennivalója van ezen a téren, hiszen a mozgás fejlődése belülről szabályozott. A bölcsődei nevelésünk folyamatában mégis a testi nevelés, a mozgásfejlődés biztosítása kiemelt feladatként szerepel. Az érzelmileg kiegyensúlyozott kisgyermeknek van kedve mozogni. A mozgás, a cselekvés, a világ megismerésének alapja, mely szoros összefüggésben van az értelmi fejlődéssel. A kisgyermek, aki érzelmileg kiegyensúlyozott, akar mozogni, akarja a világot felfedezni. Ha a gondjainkra bízott gyermek jól érzi magát és nincsenek kielégítetlen testi- lelki szükségletei, akkor mozgásaktivitása jó. A kisgyermeknevelő pusztán jelenléte, érzelmi és verbális reakciói óriási motiváló erőt adhatnak a gyermek mozgáskísérleteihez. Nagyon fontos, hogy a mozgásfejlődés sikeresen haladjon, hisz minden más pszichés funkció kezdetben ebbe ágyazódik be. Erre az időszakra tehető az éntudat alakulása. Az én alakulásában óriási szerepe van a kisgyermeknevelő visszajelzéseinek, melynek során a gyermek sokat tud meg önmagáról. Énjébe beépíthető információkat kap önállóságáról, társas minőségeiről, értelmi, érzelmi kapacitásáról, reakciói helyességéről, önmaga szerethetőségéről. A gyermek énje ezekből a visszajelzésekből építkezik. Ezért az érzelmi neveléshez szorosan kapcsolódik a mozgásfejlődés támogatása is. Intézményünkbe a gyermekek igen nagy százaléka a környező bérházakból kerül felvételre, ahol kevés a mozgáslehetősége. A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája, önérvényesítési módja. Jelen van sokoldalú tevékenységként a mindennapos mozgáson túl a játékban, a különböző nevelési területekben, valamint a gondozási és önkiszolgáló tevékenységekben is.

A mozgásos feladatok, játékok tervezésénél figyelembe vesszük a csoport életkori sajátosságait, összetételét, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjét. A mozgást, mint alapvető életkori sajátosságot, a nap folyamán bárhol és bármikor, kihasználhatjuk. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekeket olyan mozgásingerek érhessék, amelyek az optimális fejlődésüket eredményezik a gyermekek szabad mozgáskedvének fenntartásával.

A mozgás hatóterületei:

- ✓ a motoros képességek: kondicionális képességek (erő, gyorsaság, állóképesség);
- ✓ koordinációs képességek: (egyensúlyérzék, téri tájékozódó, reagálási, kinezetikus differenciáló képesség kibontakoztatásának támogatása.)
- ✓ a testséma megismertetése, megtapasztalásának segítése.
- ✓ a nagy és finommozgások gyakorlásának biztosítása.

Feladatunk:

- ✓ A gyermekek mozgásigényének, fejlettségének, terhelhetőségének megismerése.
- ✓ A mozgás és mozgásigény különbözőségeinek figyelembevételével, az egyéni mozgásigény kielégítése, illetve ösztönzés a mozgásra az egyéni lemaradásokat kompenzáló mozgásos játékok ajánlásával, a mozgással kísért mondókázás, verselés, éneklés adja.
- ✓ A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagítása.
- ✓ A gyermekek én-határainak, a társak észlelésének, valamint az alkalmazkodás, a kooperációs képesség fejlődésének segítése.
- ✓ Elősegíteni a gyermekek, önkifejező, önérvényesítő törekvéseit.
- ✓ A megfelelő hely, az egészséges, és biztonságos környezet megteremtése.

- ✓ Az udvari, csoportszobai mozgáslehetőségek, fajták, mászóak, egyensúlyozó játékok adta lehetőségek kihasználása és bővítése.
- ✓ A nagymozgások biztosítására egyre több rögzített játék biztosítása.

Hatások:

Ebben a korban alakul, tökéletesedik tovább a járás, finomodik a futás. Tevékenységek közben ismerkednek testrészeikkel, és azok funkcióival, melyek elengedhetetlenül fontosak az énkép megszületéséhez. Ezzel együtt megismerkednek különböző járás-, futás-, ugrás-, támasz-, és egyensúlygyakorlatokkal. A gyermekek terhelhetősége nagyobb lesz, erő és állóképességük, gyorsaságuk jobban fejlődik. Elsajátítják a biztonságos mozgáshoz szükséges szabályokat, megtanulnak alkalmazkodni egymáshoz.

Kapcsolódó terület:

Az egészséges életmódra nevelés egyik eszközeként **só-kuckó**t alakítottunk ki. A megváltozott éghajlati viszonyok hatására egyre több a légúti problémával küszködő kisgyermek. A só-terápia pozitív hatása közismert, azonban sokak számára nem elérhető. A szülők igényeit figyelembe véve valósítottuk meg tagintézményünkben ezt a lehetőséget, melynek keretében gyermekeink játékos környezetben élvezhetik a só-kuckó jótékony hatását. 12 négyzetméteres helyiségben a Parajdi só-szikla és Somandrin sóoldat felhasználásával alakítottuk ki a kedvező klímát. Használatával lehetőséget teremtettünk azon családok számára is; ahol bár a kisgyermeknek szüksége lenne rá, mégsem elérhető számukra. Így nem csak egészségnevelő, preventív funkciója van, hanem egyúttal hátránykezelést is jelent.

Új utak:

Terveink között szerepel az **udvari játékeszközök bővítése**, illetve egy **mesekuckó** megvalósítása, ahova igény szerint elvonulhat kis közös együttlétre bármelyik csoport. A megváltozott, rohanó világban egyre gyakrabban tapasztaljuk, hogy otthon a közös mesélések, képeskönyv nézegetések helyét átvették az okostelefonon, televízió nézhető mesék. Utóbbiak egyik nagy hátránya, hogy a beszédfejlődésben, anyanyelvi nevelésben nem képes azt a hatást elérni, mint az élőszóval előadott mesék. Továbbá ilyen esetben hiányzik a bensőséges, meghitt kommunikációs kapcsolat a gyermek és a felnőtt között.

A gyermekek a mesehallgatás során tanulják meg a folyamatos, összefüggő beszéd megértését, ok-okozati összefüggéseket fedeznek fel. Amellett, hogy számos kutatás bizonyítja a mesehallgatás értelmi képességekre gyakorolt pozitív hatását, fontos megemlíteni az érzésvilág gazdagodását is. Mindannyian tudjuk, hogy a mesének mekkora szerepe van a gyermek személyiségfejlődésében, az empátia kialakulásában, a világ megismerésére való igény megjelenésében.

Kiemelt szakmai célkitűzésünk, a gyermekek érzelmi nevelése a meséken keresztül is megvalósul. A bölcsődében mindennapos tevékenység a mesélés, bábozás és egyre kedveltebb a papírszínház használata is.

A **papírszínház** alkalmazása 2008-ban terjedt el Magyarországon. Tagintézményünk minden csoportja évek óta rendelkezik az előadáshoz szükséges mágikus fateremmel és jó néhány, a korosztálynak szóló mesével is. Kisgyermeknevelőink kreatív beállítottságát tükrözi, hogy többen maguk is írtak meséket és ehhez ők maguk készítettek illusztrációkat. A hordozható varázsdoboz segítségével életre kelhetnek a mesék, amelyek hozzájárulnak a gyermekek érzelmi fejlődéséhez. A kisgyermeknevelők beleélő, mesemondó képességüket felhasználva az ízlésesen illusztrált képekkel együtt igazi színházi élménnyé varázsolják ezeket az előadásokat a gyermekek számára.

A papírszínház használata több szempontból is előnyére válik a gyermekeknek. Amellett, hogy megalapozzuk vele az olvasóvá nevelést és fejlődik a gyermekek képzelete a szociális

kompetenciákat is erősíti, hiszen legtöbbször, ha nem is az egész csoport, de egyszerre több gyermek is csatlakozik az előadáshoz. Az előadásokat bábokkal is lehet színesíteni, ezáltal még interaktívabbá tehetjük az előadást, fokozhatjuk a mese lélektani hatását.

Minden csoportszobában a gyermekek számára elérhető helyen tároljuk a korosztályuknak megfelelő könyveket, a puhasarkok pedig jó lehetőséget biztosítanak a mesék világában való elmélyedésre. Ugyanakkor fontosnak tartjuk egy olyan mesekuckó kialakítását, ahol tényleg csak a meséké a főszerep. A sószobához hasonlóan ezt is heti rendszerességgel igénybe vehetik majd a csoportok. A meghitt hangulatot fokozza, hogy egyszerre egy kisgyermeknevelő tartózkodik majd a mesekuckóban a saját gondozott kisgyermekével. A mesekuckóban a mesélés, bábozás és a papírszínház alkalmazása mellett tervezzük a diavetítő használatát is.

6.3. A célok megvalósításának mérése, ellenőrzése

- Az *életen át tartó tanulás* mindenképpen egyúttal szemléletváltást is jelent. Ez a szemléletváltás meg kell jelenjen mind a kisgyermeknevelők önképzési igényében, mind a munkatársi viszonyokban, mind az erőforrások felkutatásában és felhasználásában, illetve a szülőkkel való együttműködésben. Lehetőséget kívánunk biztosítani a szülőknek arra, hogy javaslatot tehessenek változtatásokra, véleményezzék a szakmai munkánkat, személyi, tárgyi feltételeink minőségét, ill. különböző programok bevezetésére is javaslattal élhessenek. Mindezt tagintézményi megítélés, partnerségi elégedettségi vizsgálat készítése útján valósítjuk meg. Céljaink megvalósulását mutatja az is, ha a szülők újra tagintézményünket választják, mert a korábbi tapasztalataik pozitívak. Ehhez összekötő kapocsként kívánjuk létrehozni gondozási egységeként a **szülői munkaközösséget**. A szülői munkaközösség tagjai nap, mint nap a szülők között forgolódnak. Ez a közvetlen kontaktus lehetővé teszi, hogy észleljék a szülői igényeket, visszajelzéseket, kérdéseket közvetlen közről. A bölcsődevezető rendszeres találkozása a szülői munkaközösséggel alkalmat ad a felmerülő kérdések, jelzések, visszajelzések, igények közvetítésére és az arra való gyors, hatékony, adekvát reagálásra.
- Az inklúzió az integráció magasabb fokát jelenti. A **sokszínűséget** nem csak befogadnunk kell, hanem azzal együtt kell élni, **megjeleníteni a gyermekek környezetében a velük való foglalkozásban, a játékaikban**.
- A gyökerek erősítését az igazolja, vissza, ha a gyermek valóban otthon érzi magát hagyományainkban és azok megünneplését maga is örömmel éli meg. Legfontosabb cél a hagyományápolásban is a személyes kapcsolatok erősítése, a közös ünneplés örömeinek átélése. Célunk elérését jelzi és igazolja vissza, ha a szülők is részt vesznek benne és igénylik az együtt töltött időt.
- A gyermekek értelmi-, érzelmi-, mozgásfejlődését a **fejlődési naplóban dokumentáljuk**. A gyermek egészségügyi törzslapjában tudjuk mérni és nyomon követni a gyermek testi fejlődését. Ezen túlmenően pozitív visszajelzés, ha a gyermekeink láthatóan szívesen, szabad akaratukból mozognak. A só kuckó működésével kapcsolatos szülői tapasztalatok mérése. A betegségek gyorsabb lefolyása, a gyógyulási időszak rövidülése, a bölcsődei igénybevétel számszerű növekedése is az egészséges életmódra nevelés hatékonyságának mutatói közé sorolhatók.

- Céljaink eléréséhez, programunk magas szintű megvalósításához elengedhetetlen a jó együttműködés mind az intézményi rendszerünkön belül, mind más intézményekkel, mind pedig a szülőkkel. Az *életen át tartó tanulás* tudatosabb szakmai munkavégzést jelent, melynek mérhető és látható módon kell, hogy megjelenjen a pedagógiai folyamatok tervezésében és a dokumentációban. A célok megvalósításához, nem elég, ha a szakemberek jól képzettek. A megelégedett szakember képes arra, hogy munkáját hivatásnak tekintse, mely a magas színvonalú ellátás garanciája.

6.4. Kiemelt szakmai célkitűzésünk megvalósításához sikerült beszerezni a következő eszközöket

- ✓Érzelem labdák: A labda minden mozgásos játéknál jelen lehet. Megtanít érzelmeket kifejezni és megérteni
- ✓Érzelem bábozók: A mese, a bábozás útján segít felismerni, megérteni az érzelmeket. A mese példaadás útján tanítja megélni az érzelmeket.
- ✓Érzelem puffok: a gyermekek nagymozgásos eszközként is használhatják, illetve megpihenhetnek rajta. A puffok felülete különböző érzelmeket jelenít meg, ami támogatja a kommunikáció kezdetét, valamint a társas kapcsolatnál kezdeményező szerepe lehet.
- ✓Érzelmeket megjelenítő mesés könyvek: lehetőséget nyújtanak arra, hogy a mese útján ismertessük meg a gyermekeket az érzelmekkel, annak felismerésével és kezelésével
- ✓Hangszerek: furulya, triangulum, dob, szilofon
- ✓Nagymozgásos torna szivacs elemek

7.Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása

Szakember képünk: olyan kisgyermeknevelő, akit a gyermekszeretet, a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a szülők tisztelete, a megértés, és a segítőkészség jellemez, vagyis minőségi szakember.

A felkészültség és hitelesség az alapja annak, hogy a szülő elfogadja a tanácsainkat, amely elsősorban a gyermek érdekeit szolgálja. Gyakorlatunkban olyan esemény is előfordulhat, hogy a szülőnek van szüksége segítségre, mely esetben szintén elengedhetetlen a szakmai magabiztosság, a folyamatosan frissített és megújított, bővített tudás. Fontos, hogy ennek igénye belülről fakadjon. Professzionális szinten a kisgyermeknevelőtől elvárható, hogy tudatosan és jól támogassa a gyermekben zajló belső építkezést. Ehhez nélkülözhetetlen, hogy ismerje a korai életévekre vonatkozó fejlődéslélektant, személyiségfejlődést. Alapvető és elvárható, hogy ismerje és használja a kidolgozott módszertani elveket. Képes legyen a gyermek fejlődésének szakszerű megfigyelésére, az eredmények dokumentálására, analizálására. Nevelői munkája olyan fejlesztő tevékenység kell, hogy legyen, amelyben szorosan összefonódnak a tudatosan tervezett és a spontán hatások.

A bölcsődei szakembereknek részt kell venniük olyan speciálisan nekik szervezett továbbképzéseken, amelyek összhangban állnak az élethosszig tartó tanulás-filozófiájával, a folyamatos szakmai fejlődés felvállalásával, képességfejlesztéssel. Óriási szükség van önismereti csoportokra, folyamatos motiválásra a szakdolgozók körében. Képessé kívánjuk tenni munkatársainkat arra, hogy segítséget kérjenek, fejlődhessenek, tudjanak csapatban dolgozni, megfelelően kommunikálni környezetükkel. Mindezt azért, hogy a kisgyermeknevelők a lehető legtöbbet hozzák ki magukból a családokért, a gyermekekért. Hiszen a világ és benne a családok és gyerekek is változnak. A szülők elfogadásán, a velük történő együttműködés és kommunikáció sikerességén nagyon sok múlik, és gyakorlatilag ez

meghatározó lehet az egész intézmény megítélése tekintetében. A bölcsődékben különösen nagy szükség van a csapatépítésre, a közös gondolkodásra, önismeretre. Szakmai továbbképzéseinket ezen kívül a jogszabályok előírásainak megfelelően tervezzük és végezzük. Éves és 4 éves továbbképzési terv alapján biztosítjuk dolgozóinknak a képzéseken való részvételt, a kreditpont-szerzés lehetőségét. ***A továbbképzések felkutatása során olyan képzések kiválasztására törekszünk, amely támogatja szakmai célkitűzésünk megvalósítását.***

Ezen túlmenően támogatjuk a kisgyermeknevelők diplomaszerzési törekvését. Jelenleg nyolc diplomás kisgyermeknevelő dolgozik intézményünkben és két kisgyermeknevelő vesz részt BA képzésben a Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógia karán. Utóbbiak tanulni vágyását tükrözi, hogy a főiskolára való bekerülésért az újra érettségizést is vállalták. Kisgyermeknevelőink diplomaszerzésének feltétele az államilag elismert nyelvvizsga. Ennek elősegítésére - Még jobb kezekben a bölcsődei szakemberek szakmai fejlesztése Debrecenben - projekt pályázat keretében idegen nyelvi képzéseket indított a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye. A képzés négy kisgyermeknevelőnket segítette hozzá céljaik eléréséhez.

Idén és az előttünk álló néhány évben sok tapasztalt kisgyermeknevelőnk megy nyugdíjba. Helyükre egyre több fiatal szakember kerül, akik hivatásuknak a kisgyermeknevelést-gondozást választják. A pályakezdő kisgyermeknevelők középfokú és felsőfokú végzettség esetében is jogszabályban előírt gyakornoki időt töltenek, mely során tapasztalt mentorkisgyermeknevelőik és szakmai segítők közreműködésével ültethetik át a megszerzett elméleti ismereteiket a gyakorlatba. Az ő szakmai fejlődésüket a gyakornoki rendszer biztosítja.

Dajkáink részt vettek/vesznek a bölcsődei dajkaképzésben, mely során olyan kompetenciákat sajátítanak el, amelyek birtokában támogatni, segíteni tudják a kisgyermeknevelők munkáját. A környezet rendjének és tisztaságának biztosítása mellett a kisgyermeknevelők iránymutatásával aktív tagjai a bölcsődei csoportnak. Bölcsődei dajkáink ismerik a koragyermekkor fejlődési szakaszait, pedagógiai ismereteikre támaszkodva megfelelő példát nyújtanak a gyermekek számára.

Kisgyermeknevelőink, mint mentorok

Évek óta aktív résztvevői vagyunk a jövő kisgyermeknevelő szakembereinek gyakorlati képzésében. Tagintézményünk a Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Karán tanuló, az ott képzésén résztvevő kisgyermeknevelő hallgatók terepintézménye. Évente 40-50 hallgató gyakorlati képzését biztosítjuk a néhány napos látogatásoktól kezdve a hathetes zárógyakorlatig. Törekszünk rá, hogy a BA képzésben résztvevő hallgatók mind a hat félévben ugyanabban a csoportban, ugyanazzal a mentorkisgyermeknevelővel teljesíthesse a gyakorlati időt. Partnernek tekintjük a hallgatókat, akiket - a fokozatosságot szem előtt tartva - bevonunk a csoport életének szervezésébe, lebonyolításába. A hallgatók gyermekekkel történő interakciói során különösen hangsúlyos a fokozatosság elvének és az egyéni bánásmód elvének érvényesülése. Fontos, hogy kisgyermeknevelőink segítik a hallgatók és a csoportban nevelt, gondozott gyermekek számára is a biztonságérzet és az együttműködés feltételeinek kialakulását. A hallgatókkal a gyermekek szakszerű gondozásán, nevelésén túl a dokumentációvezetés fontosságát is megismertetjük. Ezen a téren is betartva a GDPR szabályzatban foglaltakat. Tapasztalt mentorkisgyermeknevelőink támogató, motiváló személyiségükkel készítik fel a hallgatókat a sikeres gyakorlati záróvizsgára.

Intézményünk partneri kapcsolatot ápol a hallgatók elméleti tudásáért felelős képzések vezetőivel. Az együttműködés keretében mentorkisgyermeknevelőink rendszeresen részt vesznek mentorképzéseken, megbeszéléseken is.

A hallgatók szívesen választják tagintézményünket gyakorlati helyszínül, végzettségük megszerzése után pedig munkahelyükül. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint hogy jelenlegi kisgyermeknevelőink közül többen a bölcsődénkben ismerkedtek meg a kisgyermeknevelői hivatás gyakorlati oldalával.

Minőségpolitikánk:

- A 0-3 éves korosztály fejlődésének törvényszerűségeire épülő, a gyermekek adottságait, természetes igényeit figyelembe vevő, biztonságos, szakszerű nevelés-gondozás megvalósítása intézményes keretek között.
- Olyan nevelési körülmények megteremtése, amely elősegíti a gyermekek testi– lelki, intellektuális fejlődését.
- Egységes bölcsődekultúra kialakítása, amelyben még több figyelmet tudunk szentelni a gyermekek egyéniségének, a családok támogatásának.
- Tiszteljük az embert minden gyermekben és megbízunk benne.
- Igyekszünk minden gyermeket, minél mélyebben megismerni és megérteni, elfogadni.
- Olyan környezetet igyekszünk biztosítani a gyermekek számára, amelyben önálló tevékenységekkel lehetőségük adódik az őket körülvevő világ megismerésére és egyben képességeik fejlesztésére.
- Olyan családbarát bölcsődét kívánunk működtetni, ahol az ellátás összhangban van a gyermekek szükségleteivel, megfelel a szülők igényeinek és a fenntartó is elégedett az ellátás minőségével.
- Önálló, tevékeny, leleményes, rugalmas, figyelmes, kitartó, őszinte, kreatív, és minden jóra nyitott kisgyermeknevelő
- Szakember, aki keresi a forrásokat, melyek céljai megvalósításához adnak segítséget.
- Szakember, aki képes különböző szerepekben jelen lenni (tanácsadó, segítő, erőforrás teremtő)

8. A bölcsőde kapcsolatrendszere a sajátos feladatok tükrében

- **Családok:** A bölcsőde a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve biztosítja a gyermekek optimális fejlődését. A napi személyes találkozásokon, a gyermek, napi eseményeivel kapcsolatos tájékoztatáson túlmenően, szülői értekezletek, családi délutánok, a bölcsődevezető fogadóórái nyújtanak lehetőséget a családokkal való szoros és személyes kapcsolattartásra. Írásos kapcsolattartási, tájékoztatási forma, a családi füzet, a falusi újság és különböző tájékoztatók.
- **DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye tagintézményei:** A tagintézmények szakmailag azonos elvek mentén működnek. Azonban minden tagintézmény rendelkezik olyan sajátos arculattal, amelyből tanulni lehet, ötletet meríteni. A közös szakmai napok, szakmai programok lehetővé teszik, hogy a tagintézmények bepillantást nyerjenek egymás tevékenységébe. Ezáltal lehetőség nyílik gondolat-, tapasztalat- és ötletcserére.

- **Óvodák:** Gyermekünk többsége a környékünkön lévő 4 óvodába távozik. Ezekkel az óvodákkal szoros kapcsolatot ápolunk. Egyrészt az óvodai beiratkozást megelőzően ezen óvodák vezetőit hívjuk tagintézményünkbe szülői értekezletre. Így a szülők első kézből kapják meg a számukra fontos tájékoztatást. Óvodába távozott gyermekeink beilleszkedését a kisgyermeknevelők is nyomon követik egy-egy óvoda látogatás alkalmával, melyet a gyerekek is örömmel üdvözölnek. Büszkén mutatják meg volt kisgyermeknevelőiknek, hogy milyen nagy óvodássá váltak. Tudásukkal szívesen megajándékozzák a kisebbeket. Egy-egy ünnepre (farsang, Télapó...) átlátogatnak, és rövid műsorukkal kedveskednek a bölcsődés gyerekeknek. Az óvodák versmondó és mesemondó versenyén is rendszeres meghívott a bölcsődevezető.
- **DMJV Család- és Gyermekjóléti Központja:** Tagintézményünkbe gyakran kerül be olyan kisgyermek, ahol a család diszfunkcionálisan működik, ezért gondozás alatt áll. Olykor épp a családgondozó megkeresésére kerül egy kisgyermek felvételre. Vannak gyermekeink a családok átmeneti otthonából is. Minden esetben fontos, hogy az érintett felek maximálisan együttműködjenek a családi funkciók helyreállításában. Ennek eszközei az esetmegbeszélések, az egymás szükség szerinti tájékoztatása.
- **Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar:** Intézményünk évről évre terephelyet biztosít a Debreceni Egyetem kisgyermeknevelő képzésben résztvevő hallgatói számára. A hallgatók felkészítésén túl bölcsődénk a gyakorlati államvizsgák helyszínéül is szolgál. A kapcsolat messze nem egyoldalú. Az Egyetem évről évre megszervezi a kisgyermeknevelők szimpóziumát, melyen kisgyermeknevelőink tartalmas és színvonalas szakmai előadásokat hallhatnak.
- **National Instruments Hungary Kft:** intézményünk kiemelt támogatója. A cég által nyújtott jelentős támogatás sok területen tette lehetővé az intézmény tárgyi feltételeinek javítását. Bölcsődénk férőhelyeinek egy részére a céges dolgozók gyermekeinek számára biztosít lehetőséget bölcsődei ellátásra.

9. A tájékoztatás helyi módja

A szülőnek joga van megkapni minden szükséges információt a gyermekét érintő kérdésekben, illetve az ellátásra vonatkozóan. Csak akkor tudnak bekapcsolódni bölcsődénk életébe, ha programjainkról is időben kapnak tájékoztatást.

Ennek módjai bölcsődénkben:

- Napi kapcsolattartás, szóbeli tájékoztatás a reggeli és délutáni személyes beszélgetés során a kisgyermeknevelőtől.
- Rendszeres írásbeli tájékoztatás az családi füzetben
- Aktuális hírek, események, változások, információk a gondozási egységek faliújságján
- Tájékoztató füzetek a bölcsőde szerkesztésében családi napokról, bölcsődei eseményekről
- Plakátok a bölcsőde szerkesztésében nyíltnapokról
- www.debrecenibolcsik.hu információk, adatok, aktuális tájékoztatók
- Bölcsődevezető fogadóórája
- Szülői értekezletek